

Arkivsak-dok. 17/02691-8
Saksbehandler Kristin Uleberg

Saksgang
Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø
Fylkesutvalget

Møtedato	Saknr
22.11.2017	
28.11.2017	

SIRDAL KOMMUNE, HØRING AV KONSESJON FOR YTRE SKREÅVATN

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

1. Vest-Agder fylkeskommune mener at en utbygging av Ytre Skreåvatn vil ha positive konsekvenser for vannkraftproduksjonen og økologien i Skreåna og Sira. Utbyggingen vil imidlertid kunne få negativ innvirkning på friluftslivet i Skreådalen.

Dersom Ytre Skreåvatn skal utbygges bør følgende legges til grunn:

- a) Utbyggingen skjer etter alternativ 2 med demning siden dette alternativet i størst grad ivaretar hensynet til natur, landskap og friluftslivinteresser.
- b) Turstien vest for Ytre Skreåvatn må ikke bli berørt.
- c) Anleggsveien fra Hallarkvæven til utløp Ytre Skreåvatn tilbakeføres etter anleggsperioden.
- d) Krav til reguleringshøyder som sikrer at negative landskapskonsekvenser minimeres i perioder med mest bruk av området

Vedlegg

1. Konesjonssøknad, regulering Ytre Skreåvatn, datert 31. mars 2017.

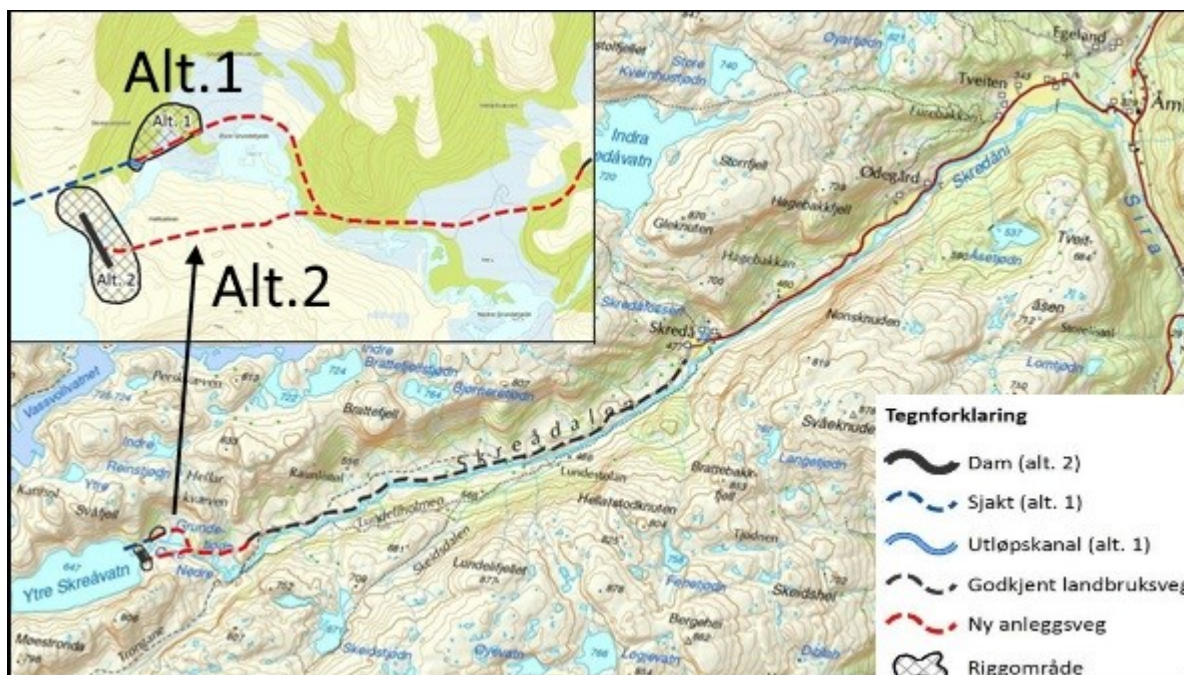
Saksopplysninger

Ytre Skreåvatn ligger 647 meter over havet i Sirdal kommune. Elva Skredåni renner fra Ytre Skreåvatn og over i elva Sira ved Åmli. Begge elvene har i perioder svært lav vannføring som følge av reguleringer i nedbørfeltene til kraftproduksjon. Det er ikke krav til minstevannsføring i dag, men Sira-Kvina kraftselskap slipper frivillig minstevannføring til Sira på 1,0 m³/s i månedene mai til september. Det er ikke slipp av minstevannsføring i Skredåni. Sira-Kvina kraftselskap ønsker å regulere Ytre Skreåvatn for å utnytte vannet til økt minstevannføring i Sira, som en forutsetning i revisjonen av Sira-Kvina konsesjonen. Utbygging av Ytre Skreåvatn vil derfor gi redusert produksjonstap i eksisterende kraftverk på Handeland.

Figur 1: Oversiktskart

Det er vurdert to alternative løsninger. Alternativ 1 innebærer å bore en 240 meter lang sjakt til bunnen av Ytre Skreåvatn med mulighet for å senke vannstanden 8 meter. Alternativ 2 innebærer at det bygges en 5 m høy dam ved utløpet av Ytre Skreåvatn. For alternativ 1 vil man slippe minstevann gjennom en reguleringsventil i utløpet av sjakta. For alternativ 2 slippes minstevann gjennom en luke i dammen.

Figur 2: Kart som viser foreslåtte tiltak

Grunneierne i området har fått tillatelse til å bygge en traktorvei klasse 7 fra Skreå opp til Hellarkvæven (sort stiplet linje på kartet over). Veien er ikke bygd ennå. Det er planlagt å bruke traktorveien til Ytre Skreåvatn. Dersom alternativ 1 blir bygd, må det anlegges ytterligere 1030 meter ny vei. Dersom alternativ 2 blir bygd må det anlegges ytterligere 960 meter ny vei. Veien vil bli utført som veiklasse 7 skogsvei med 4 meter bredde og grusdekke. Trær og større vegetasjon i 2 meter avstand fra veien ryddes.

Fylkeskommunen har behandlet høringen av revisjon av Sira-Kvina konsesjonen (sak 43/16). SAM/Fylkesutvalget vedtok da i pkt. 4.

"Vest-Agder mener at med hensyn til friluftsliv bør det sikres tilstrekkelig minstevannføring i både Skreåna og elvestrekket Omlid – Tonstad i Sira, og at denne ikke løses gjennom ny regulering av Ytre Skreåvatn. Dersom det likevel legges opp til regulering av Ytre Skreåvatn, bør det være en forutsetning at dette skjer med minst mulig inngrep, som at det ikke bygges anleggsvei inn Skreådalen."

Vest-Agder fylkeskommune vurderer konsesjonene ut ifra følgende ansvarsområder og planer:

Regionplan Agder 2020

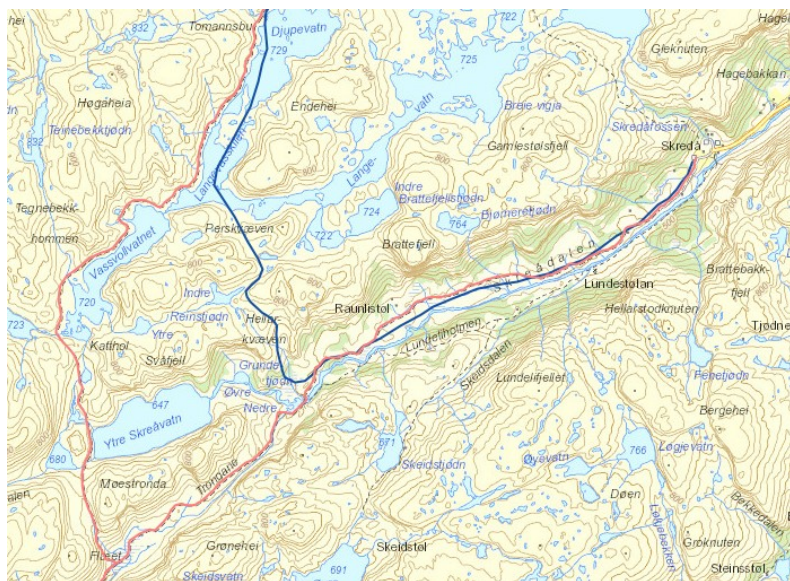
Vest-Agder fylkeskommune er positiv til utnytting av produksjon av fornybar energi.

Regional plan for vannforvaltning for vannregion Agder 2016 – 2021 (vannforvaltningsplanen)

Konsesjonssøknaden viser til EUs vanndirektiv, og har fått med seg at det finnes en godkjent vannforvaltningsplan. I vannforvaltningsplanen er Ytre Skreåvatn ikke en egen vannforekomst, men en del av bekkefeltet Skreåna (026-573-R). Dette er i dag en naturlig vannforekomst. Vannforekomsten er påvirket av sur nedbør og vannkraft. Foreslått tiltak er minstevannføring.

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014 - 2020 (RIFF)

Ytre Skreåvatn ligger i et område med store regionale friluftslivsinteresser. Skreådalen er en av få sidedaler til Sirdalen som fremdeles er lite påvirket av menneskelig aktivitet, og et av innfallspunktene til turområdene i Bjerkreimsheiene hvor Stavanger Turistforening (STF) har sitt løypenett og turisthyttene Støle, Tomannsbu og Kvitlen. STF vurderer Skreå som et viktig utgangspunkt for turer i og med at det er startstedet for den korteste veien til Støle, og at turen er relativt flat og lettgått sammenlignet med andre alternativer i Sirdal. Etter at STF har satset stort på utvikling av tilbudet i området, blant annet med åpning av Kvitlen i 2015, har hele området blitt mer attraktivt for turgåere. Dette reflekteres blant annet gjennom økning i overnattingstall på hyttene – Kvitlen (2107), Tomannsbu (1292) og Støle (412) i 2016. I tillegg komme er et betydelig antall dagsturister både sommer og vinter.

Figur 3: Kartet viser sommerløype som er rød og skiløype som er blå

Skreådalens verdi som friluftslivsområde reflekteres i temakart over Viktige og svært viktige regionale friluftslivsområder i Vest-Agder (jf. Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020). I kartet inngår Skreådalen i et svært viktig område der blant annet områdets bruksfrekvens, inngrepsfrihet og innslag av regionale brukere danner grunnlaget for verdien. Natur- og friluftslivsinteressene i området har eksempelvis medført at Vest-Agder fylkeskommune ved tidligere planprosesser har reist innsigelse til hyttebygging i Skreådalen.

Heiplanen

Tiltaket berører ikke leveområde for villrein.

Innlandsfisk

Det er sannsynligvis brunørret, og kanskje bekkerøye i Ytre Skreåvatn.

Kulturminner

Norsk Maritimt museum (NMM) har uttalt følgende:

"Norsk Maritimt Museum er kulturvernets landsdelsinstitusjon for forvaltning av kulturminner under vann i Sør-Norge. Vi vurderer søknaden ut fra hensynet til en eventuell konflikt med kulturminner under vann som er fredet, eller vernet, av Lov om

Kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 (kml) §4 eller §14. Dersom alternativet med å senke vannstanden ligger til grunn for konsesjonen vil NMM kreve en arkeologisk registrering under vann. Hensikten med registreringen er å finne automatisk fredete kulturminner under vann som er fredet. Årsaken er at senkning vil føre til at lavest regulerte vannstand vil komme til å skade kulturminner som nå ligger under vann. Søknaden kan ikke godkjennes før forholdet til kulturminnene er avklart. NMM imøteser dialog om saken."

Vurderinger

Vest-Agder fylkeskommune er positiv til ny fornybar energi jf. Regionplan Agder 2020. Samtidig skal man også ivareta andre interesser.

Denne reguleringen fører ikke direkte til ny fornybar energi, siden vannet ikke skal brukes til produksjon. Foreslått regulering skal brukes til minstevannføring som kreves i forbindelse med revisjonen av Sira-Kvina konsesjonen. Det er et prinsipielt spørsmål om dette skal gjøres ved å regulere et "urørt" vann som Ytre Skreåna, eller om det skal tas vann fra eksisterende anlegg, altså produksjonsvann, som i dette tilfellet vil være fra Handeland.

Skreådalen fremstår i dag som nærmest urørt, og lite påvirket av menneskelig aktivitet. De foreslåtte inngrepene vil derfor etter fylkesrådmannens vurdering redusere natur- og opplevelseskvalitetene for brukere av området. En vei inn til Ytre Skreåvatn vil i tillegg til å bli et stort inngrep i landskapet, gjøre at 5 km av den til sammen 11 km lange turen til turisthytta på Støle vil gå på vei. Siden mange opplever at fjellturen starter der veien slutter, vil noen oppfatte dette som negativt. Deler av veien er imidlertid allerede godkjent som landbruksvei.

Alternativ 1 med sjakt og alternativ 2 med demning vil medføre reguleringssoner på henholdsvis 8 meter og 5 meter. Slike reguleringssoner vil ofte kunne være preget av utvasking, og dermed bli godt synlig i landskapet. I og med at turistforeningsstien fra Skreå til Støle tangerer vestenden av Ytre Skreåvatn, vil reguleringen bli svært synlig for turgåere i området.

Dagens reguleringstiltak i området har allerede ført til at kvalitetene langs turstiene har blitt redusert gjennom regulering av vann og at enkelte fosser har blitt mer eller mindre tørrlagt. Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet som sier følgende for Hei og fjellområdene: *"Ved vurdering av inngrep som vindkraftanlegg, vannkraftutbygginger samt utbygging av vei og overføringsledninger, skal det velges lokalisering og løsninger som ivaretar friluftslivsinteressene".*

Med bakgrunn i hensynet natur, friluftsliv og landskapsinteresser mener fylkesrådmannen at konsesjon til regulering av Ytre Skreåvatn er utfordrende. Det er imidlertid forhold som tilsier at konsesjon bør kunne gis under visse forutsetninger:

Alternativ to velges ettersom dette i størst grad ivaretar hensynet til natur, landskap og friluftslivinteresser. Videre må turstien vest for Ytre Skreåvatn ikke bli direkte berørt og anleggsveien fra Hallarkvæven til utløp Ytre Skreåvatn må tilbakeføres etter anleggsperioden slik det er søkt om. Ved en eventuell konsesjon bør det også vurderes å stille krav til reguleringshøyder som sikrer at negative landskapskonsekvenser minimeres i perioder med mest bruk av området.

Vannforvaltning

Konsesjonssøknaden henviser kun til EUs vanndirektiv og konsesjonssøknaden er ikke vurdert i forhold til vannforvaltningsplanen og vannforskriften.

I vannforvaltningsplanen er Ytre Skreåvatn ikke omtalt som egen vannforekomst, men som en del av Skreåna bekkefelt. Foreslått tiltak i Skreåna er minstevannføring slik som dette tiltaket legger opp til. Det er stor sannsynligheten for at Ytre Skreåvatn vil få redusert tilstand ved en regulering, mens for Skreåna vil økt vannføring være positivt.

Innlandsfisk

En regulering i Ytre Skreåvatn vil sannsynligvis få negative konsekvenser for fisken i dette vannet, men erfaringsmessig vet man at fisken er tilpasningsdyktig. Økt vannføring vil være positivt for fisken i Skreåna og Sira.

Kristiansand, 31. oktober 2017

Tine Sundtoft
fylkesrådmann

Kenneth Andresen
regionalsjef